

چه کسی باید خسارت اغتشاش را بپردازد؟

اغتشاشات خیابانی، صرف‌نظر از ریشه‌ها و زمینه‌های سیاسی یا اجتماعی آن، یک پیامد قطعی و غیرقابل انکار دارد: خسارت به جان، مال و امنیت شهروندان. مغزهای که به آتش کشیده می‌شود، خودرویی که تخریب می‌شود، شهروندی که دچار آسیب جسمی یا روحی می‌شود، نه بازیگر سیاسی است و نه کشنگر خیابانی، او صرفاً زیان‌دیده‌ای بی‌تفسیر است که هزینه بی‌ثباتی را پرداخته‌است. عدالت اقتضا می‌کند چه کسی خسارت را بپردازد و چگونه؟

نظام حقوقی ایران، همانند اغلب نظام‌های حقوقی معتبر، بر اصل «مسئولیت شخصی» استوار است. بر این اساس، هر فردی که مباشرتاً یا به‌عنوان آمر، محرک یا مسبب، در تخریب اموال عمومی مجازات کیفری، یا ایراد خسارت جانی نقش داشته باشد، علاوه بر تحمل نه یک رویکرد سیاسی، بلکه یک قاعده روشن حقوقی و مبتنی بر عدالت است، زیرا اگر مسئولیت از عامل زیان سلب شود، عدالت از معنا تهی خواهد شد، با این حال واقعیت اغتشاشات جمعی نشان می‌دهد اتکای صرف به این اصل، برای حمایت واقعی از زیان‌دیدگان کافی نیست. در بسیاری از موارد، مرتکبان ناشناس می‌مانند یا به دلیل تعدد عاملان و پیچیدگی صحنه، فرآیند شناسایی و رسیدگی طولانی می‌شود. گاه نیز عامل شناسایی‌شده، فاقد تمکن مالی لازم برای جبران خسارت است. نتیجه چنین وضعیتی، تعلیق طولانی حق شهروند و شکل‌گیری احساس بی‌عدالتی و بی‌پناهی است؛ احساسی که خود می‌تواند به سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی آسیب بزند.

در این نقطه، تفکیک دقیق میان «مجازات» و «جبران خسارت» اهمیت حیاتی پیدا می‌کند. مجازات، ابزار دفاع جامعه در برابر جرم است اما جبران خسارت، حق خصوصی زیان‌دیده محسوب می‌شود. اگر تمام تمرکز دستگاه عدالت بر مجازات باشد و سازوکار مؤثری برای ترمیم خسارت پیش‌بینی نشود، حتی شدیدترین احکام کیفری نیز نمی‌تواند حس عدالت را در جامعه احیا کند. شهروندی که مغزهاش سوخته یا خودروی او تخریب شده، پیش از هر چیز به جبران خسارت می‌اندیشد، نه به میزان جیبس یا محکومیت عامل جرم.

از همین‌رو، عدالت ترمیمی اقتضا می‌کند که در کنار تعقیب کیفری اغتشاشگران، سازوکارهای عملی و سریع برای جبران خسارت طراحی شود. در چنین الگویی، زیان‌دیده نباید منتظر شناسایی نهایی تمام عاملان یا طی شدن سال‌ها داد‌ررسی بماند. جبران اولیه خسارت می‌تواند از مسیرهایی چون بیمه، صندوق‌های جبرانی یا در موارد استثنایی و تعریف‌شده، مداخله محدود بیت‌المال انجام گیرد، با این تصریح روشن که پرداخت از منابع عمومی، جایگزین مسئولیت مرتکبان نیست، بلکه اقدامی موقتی برای حمایت از شهروند بی‌تفسیر است. پس از آن، دولت یا صندوق جبران‌کننده حق دارد با شناسایی عاملان، مبالغ پرداخت‌شده را از آنان دریافت کند.

این رویکرد نه تنها با اصول حقوقی تعارضی ندارد، بلکه کارکرد بازدارنده نیز دارد. هنگامی که اغتشاشگر بداند رفتار او صرفاً به یک مجازات کوتاه‌مدت ختم نمی‌شود، بلکه تعهد مالی سنگین و ماندگار ایجاد می‌کند، هزینه ارتکاب جرم به‌طور جدی افزایش می‌یابد. بازدارندگی واقعی دقیقاً از همین نقطه شکل می‌گیرد: جایی که جرم، هم‌بیماد کیفری دارد و هم بار اقتصادی و اجتماعی بلندمدت.

در خصوص اموال عمومی نیز موضوع اهمیتی دوچندان می‌یابد. تخریب اموال عمومی صرفاً وارد آوردن خسارت به یک نهاد دولتی نیست، بلکه تعرض به منافع عمومی و حقوق همه شهروندان است. از این‌رو، الزام عاملان اغتشاش به جبران خسارت واردشده به بیت‌المال، نه تنها مشروع، بلکه ضرورتی اجتماعی است. جامعه حق دارد بداند هزینه تخریب، حق جیب عموم مردم پرداخت نمی‌شود، بلکه مستقیماً بر عهده مسیحیان آن است. در نهایت، باید پذیرفت که اغتشاش یک پدیده صرفاً امنیتی یا قضایی نیست بلکه مسئله‌ای اجتماعی با پیامدهای اقتصادی و روانی گسترده است. پاسخ به آن نیز باید ترکیبی، هوشمند و عادلانه باشد. مجازات بدون جبران خسارت، عدالت ناقصی است و جبران خسارت بدون مسئولیت‌پذیری مرتکب، بی‌عدالتی پنهان. نقطه تعادل، جایی است که زیان‌دیده سریعاً به حق خود برسد و در عین حال، اغتشاشگر بداند که هزینه آشوب، نه فراموش می‌شود و نه به دوش جامعه می‌افتد.

اگر نظام حقوقی بتواند این پیام را به‌روشنی و در عمل منتقل کند، هم اعتماد عمومی تقویت خواهد شد و هم راه بر تکرار خسوت و تخریب بسته‌تر می‌شود چراکه عدالت، وقتی دیده و لمس شود، خود به قدر تمندترین عامل بازدارندگی تبدیل خواهد شد.

حجبر

هشدار سخنگوی ارشد نیروهای مسلح

مقامات و ایشنگتن عاقل باشند از جنگ سخنی نمی‌گویند

سخنگوی ارشد نیروهای مسلح در واکنش به اظهارات اخیر دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا سخنان وی را «بی‌پایه، رجز خوانی و ناشی از توهم» دانست و تأکید کرد که نیروهای مسلح ایران هر گونه تحرک نظامی دشمنان را با آمادگی کامل زیر نظر دارند. به گزارش صداسویسم، سردار سرتیب ابوالفضل شرکای، سخنگوی ارشد نیروهای مسلح با بیان اینکه رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد: اظهارات و تهدیدهای مکرر دونالد ترامپ چیزی جز رجز خوانی و خیال‌پردازی نیست.

وی افزود: نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با اتکا بر توان دفاعی و تهاجمی خود و پشتیبانی مردم شجاع، متحد و مقاوم کشور، تمامی تحرکات ارتش آمریکا و رژیم‌پهنیستی را در منطقه، با دقت و آمادگی کامل رصد می‌کنند.

سردار شکارچی حضور را در منطقه را در راستای «جنگ روانی، باج‌خواهی و قلدری» توصیف کرد و گفت: اگر مقامات و ایشنگتن از درایت و عقلانیت بر خوردار باشند و توان واقعی نیروهای مسلح ایران را بشناسند، هرگز سخن از جنگ به میان نخواهند آورد. او هشدار داد که هر اقدام تخریک‌آمیز از سوی ارتش آمریکا یا گروه‌های تروریستی وابسته به آن، با پاسخ قاطع و ضربات کوبنده جمهوری اسلامی ایران روبرو خواهد شد.

سخنگوی ارشد نیروهای مسلح تأکید کرد: در صورت بروز هر گونه درگیری، سربازان آمریکایی و تجهیزات آنان نابود خواهند شد و تمامی منابع ایالات‌متحده در منطقه در تیررس آتش نیروهای ایرانی قرار خواهد گرفت.

وی افزود: «هوا ثابت کرده‌ام که اهل جنگ‌طلبی نیستیم، اما از جنگ نیز هراسی نداریم و با قدرت از کشور و منافع ملت عزت‌پز ایران دفاع خواهیم کرد. سردار شرکای در پایان خطاب به دولت آمریکا هشدار داد: «هر اقدام ناخردانه موجب شعله‌ور شدن آتش فراگیر در منطقه خواهد شد و پاسخی دریافت خواهید کرد که تاکنون در تاریخ خود تجربه نکرده‌اید.»

جوان

گفت‌وگو
فائزه‌سادات یوسفی

روزنامه جوان | شماره ۷۵۵ | شنبه ۹ اسفند ۱۴۰۴ | ۱۰ رمضان ۱۴۴۷

مسائل دانشگاه در گفت‌وگوی «جوان» با لطف‌الله فروزنده

حوادث اخیر دانشگاه نتیجه غفلت از رشد مبانی فکری دانشجویان بود

علی بوردهقان جوان

رفتارهای ساختارشکنانه و شعارهای تند در دانشگاه‌ها و فضای دانشجویی، بار دیگر این پرسش مهم را مطرح کرده است که وظیفه مسئولان و نهادهای مرتبط در مواجهه با آن چیست و چگونه می‌توان از تشدید این جریان در فضای دانشگاه‌های گلپوگویی کرد. در این میان، نقش دانشگاهیان در مقابله با جریان ضدانقلاب در دانشگاه چه باید باشد و چگونه می‌توان از بروز چنین رویدادهایی در آینده پیشگیری کرد. در همین رابطه با آقای دکتر لطف‌الله فروزنده، عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس گفت‌وویی انجام داده‌ایم.

■ ■ ■

به نظر شما، هنک‌حرمت‌به‌مقدسات، فحاشی و اهانت به نمادهای ملی از سوی چه کسانی در دانشگاه‌ها و با چه هدفی صورت گرفته است؟

دانشگاه‌های ما همواره نقش اساسی در آموزش و دفاع از کشور و ملت داشته‌اند. شهدای زیادی از میان استادان متعهد و دانشجویان وفادار تقدیم این مرز و بوم شده‌است. در تمام صحنه‌های تاریخی، به‌ویژه در مبارز با استکبار و استبداد دانشگاهیان حضور مؤثری داشته‌اند. تاریخ دانشگاه ما نشان

تحلیل ع.ابرقویی

آقای بهزاد نبوی گفت‌وویی با نشربه الکترونیکی تابناک کرده است(پزشکیان‌اصلاح‌طلب نیست، تابناک ۱۴۰۴/۱۱/۱۰) که به زعم صورت اصلاح‌طلبانه، مشی و روش چپ‌گرایانه چنان در آن رفته‌است که خواننده آشنا را شگفت‌زده می‌کند. او و کسانی‌مانده حجاریان با تاج‌زده از دوره مبارزه قبل از انقلاب تمايلات چپ‌گرایانه و مذهبی داشتند و از این جهت بهتر است ایشان را چپ‌های مذهبی نامید و درباره آنها حرف زد:

۱. «هدف وسیله را کاندید می‌کند» این شعار اخلاقی ماکیاویلیستی یکی از بنیان‌های روش ایدئولوژی چپ‌های لنینیستی و صورت‌های وطنی آنها بود که البته در نظر کسی از آن دفاع نمی‌کرد. صورت لطیفی شده آن که امروز بهزاد نبوی هنوز بر اساس آن فعالیت‌های سیاسی خود را توجیه می‌کند، بسیار ساده و پراگماتیستی است: در بازی سیاست و برای رسیدن به قدرت با هر کس می‌توان ائتلاف کرد. ما در راستای منافع ملی و انقلاب که آن را «دوست داریم»، «ممکن است در شرایطی آقای علی لاریجانی را کاندید کنیم و او را به آقای جلیلی ترجیح دهیم». این استدلال درستی است، وقتی ما به حدودی در تعریف منافع ملی یا انقلاب معتقد باشیم. کسانی که با سناغه آقای نبوی و جریانی که ایشان از آن طرفداری می‌کند، آشنا هستند، به خوبی می‌دانند این گروه به چنین تعریف حداقلی معتقد نیستند، از این‌رو ایشان روزی با کمیته‌های انقلاب از اجرای حدوداسلامی دفاع می‌کردند و روز دیگر علیه انصار حزب‌الله که دغدغه امر به معروف داشت، موضع می‌گرفتند؛ روزی از سرمایه‌دار زا‌لوصفت حرف می‌زدند، روزی هم با طرفداران سرمایه‌داری، کارگزاران سازندگی ائتلاف می‌کردند، زمانی از اسلام امریکایی می‌گفتند و از دیوار سفارت بالا می‌رفتند، روزی هم از برجام دفاع می‌کردند و از گروه‌گان‌های امریکایی عذر خواهی می‌کردند، روزی طرفدار مستضعفین و عدالت اقتصادی و روزی طرفدار آزادی و رقابت اقتصادی بودند. روزی از ولایت مطلقه فقیه دفاع می‌کردند روزی هم و کالت فقیه حرف می‌زدند. روزی انقلابی بودند امروز ضدانقلاب! این بی‌مبالاتی نظری را در نوعی بی‌مرامی و بداخلاقی نسبت به شخصیت‌های سیاسی هم می‌توان نشان داد. چنان‌که در جریان چپ و بعد از آن اصلاح‌طلبان روزی علیه‌هاشمی‌رفسنجانی و روزی با او، روزی دشمنن ناطق‌نوری و روزی دوست ایشان یا روزی علیه لاریجانی و روزی او مدافع او بودند و برای این فهرست می‌توان اسامی دیگری هم آورد.

۲. آقای نبوی معتقد است که اصلاح‌طلبی یک «اندیشه و جریان و برند سیاسی» و در امتداد جریان چپ انقلابی قدیم است. در این صورت باید پرسید: اگر اصلاح‌طلبی یک اندیشه، روش و برند سیاسی است، چرا نباید واقعیت خود را در سیاست عرضه کند تا برای رسیدن به قدرت و پیاده کردن آن به غیر خود چنگ نزند؟

جواب آقای نبوی این استس که حاکمیت به صورت «قیب» به

حرمت این مکان مقدس شکسته شود. امروز شاهد استعماری امریکا در زمان شاه مخلوع اعتراض کردند، ۱۳ آبان را آفرینند و لانه جاسوسی را تسخیر کردند. در واقع، دانشگاه‌های ما در هر برهه‌ای از استقلال، عزت، پرچم و اعتقادات مردم دفاع کرده‌اند. بدون تردید، اکثر استادان و دانشجویان ما متدین و وفادار به نظام هستند. اما اخیراً دشمن که توانست کل کشور را دچار اغتشاش کند، تمرکز خود را روی دانشگاه‌ها گذاشته‌است. عده‌ای مزدور و عاصری که تکلیف‌شان روشن است، به دنبال ایجاد التهاب هستند. یک دانشجوی فهیم و آگاه هرگز پرچم را به عنوان نماد استقلال کشور آتش نمی‌زند و حرمت دانشگاه را نمی‌شکند. دانشگاه، محل گفت‌وگو، بحث‌منگه‌ای و تبادل نظر است، اگر هم اعتراضی باشد، باید در چارچوب گفت‌وگو مطرح شود، نه از طریق اغتشاش.

به عقیده شما، ردپای کسانی که در دانشگاه حرم‌تی‌شکنی کردند، کجاست و وظیفه مسئولان در قبال آن چیست؟

اقدامات اخیر قطعاً از سوی افرادی است که در لباس افرادی که صلاحیت ندارند، به عنوان دانشجوی در دانشگاه حضور داشته باشند. سوم اینکه مسئولان

سرویس سیاسی، ۶۰۰۸۵۲۳۰۰

شنبه ۹ اسفند ۱۴۰۴ | ۱۰ رمضان ۱۴۴۷

اخبار

میوه‌تاخت لیبرال دموکراسی

«صدای ایران»، روزنامه اینترنتی رسانه KHAMENI.IR در سرمقاله شماره ۲۴۵ خود نوشته است: تحلیل رویدادهایی مانند پرونده جغری اسپتین از منظری تمدنی، فلسفی و جامعه‌شناختی، نیازمند نگاهی فراتر از یک جرم جنایی ساده‌است. این دست‌انقافات، به‌ویژه زمانی که در بالاترین سطوح قدرت و ثروت رخ می‌دهند، می‌توانند نشانگر لایه‌های پنهان و ساختاری یک تمدن باشند. برای بسط و کالبدشکافی این گزاه، باید از سطح پدیدارشناختی (آنچه در ظاهر به عنوان یک جرم می‌بینیم) عبور کنیم و به سطح هستی‌شناختی و ساختاری (علل ریشه‌ای و بستر زاینده این جرم) برسیم.

وقتی می‌گوییم پرونده جغری اسپتین «فاتر از یک جرم جنایی ساده» است، مقصود این است که تقلیل این قاجعه به «انحراف اخلاقی یک چند فرد بیچاره»، در واقع سرپوش گذاشتن بر مکانیسم‌هایی است که این افراد را تولید، حمایت و بازتولید می‌کنند. در جرم‌شناسی کلاسیک، یک فرد به دلایل روانی، اخلاقی یا فقر دست به جرم می‌زند و سیستم پلیسی و قضایی او را مهار می‌کند، اما در ماجرای اسپتین ما با یک «جرم فردی» روبرو نیستیم، بلکه با پدیده‌ای به نام سندیکامی تخکیگانی (Syndicate Elite) مواجهیم. با توجه به این نکات ماجرای اسپتین را می‌توان از منظر فلسفی، اخلاقی، جامعه‌شناسی سیاسی، اجتماعی و تمدنی مورد مطالعه قرار داد. مهم‌ترین منظر، منظر تمدنی این ماجراست. یک تمدن با «غایات» و «دستاورد‌های نهایی‌اش» سنجیده می‌شود. تمدن لیبرال دموکراسی با شعار آزادی، برابری، حقوق بشر و رفاهی زنان از سنت‌ها ظهور کرد، اما لایه‌های پنهانی که امثال این پرونده بیرون می‌ریزند، نشان‌دهنده یک شکست تمدنی است.

غرب افتخار می‌کند که برده‌داری را لغو کرده‌است، اما از منظر تمدنی، ماجرای اسپتین نشان داد که برده‌داری لغو نشده، بلکه از مزارع بنبه به جزایر خصوصی و از شکل سنتی به برده‌داری جنسی و مدرن تکامل یافته‌است. پول در این تمدن می‌تواند، دختران نوجوان طبقات فرودست را به برده‌های مدرن برای نخیکنان تبدیل کند. تمدن غرب مدعی است که قانون برای همه برابر است، اما بسته شدن عجلوانه پرونده اسپتین، مرگ (یا قتل) مشکوک او در امنیتی‌ترین زندان آمریکا پیش از افشای نام‌های بزرگ و موصون ماندن صدها چهره مشهور، که به این جزیره رفعت و آمد داشتند، نشان داد که در هسته سخت این تمدن، الیگارشی (حکومت اقلیت ثروتمند) حاکم است، نه دموکراسی.

بدتر از این همه، روشکستگی نهاد علم و هنر در تمدن غرب است. یکی از تلخ‌ترین لایه‌های پنهان این پرونده، حضور پررنگ دانشمندان برنده جایزه نوبل، روسای دانشگاه‌های بزرگ (مانند هاروارد و ام‌آی‌تی) و هنرمندان مشهور هالیوود در حلقه اسپتین بود. این یعنی علم و هنر در تمدن مادی غرب، به جای آنکه مانع سقوط اخلاقی شوند، خود به توجیه‌گر و شریک جرم سرمایه‌داری فاسد تبدیل شده‌اند.

علم نهایی تهنذپ نفس، خورجی‌اش دانشمندانی می‌شود که در جزیره فساد به دنبال بوجه‌های تحقیقاتی خود می‌گردند، بنابراین وقتی می‌گوییم این رویداد، نشانگر لایه‌های پنهان و ساختاری یک تمدن است، بدین معناست که جزیره اسپتین یک تومور سرطانی نیست که به صورت اتفاقی در یک بدن سالم درنده کرده باشد، بلکه میوه طبیعی درختی است که ریشه‌هایش در سرمایه‌داری لجام‌گسیخته، اومانیسیم سکولار، کالایی شدن انسان (Commodification of Human Beings)، لذت‌گرایی مفرط (Hedonism)، شکاف طبقاتی و مضمونیت نخیکنان (Elite Impunity) در گرایش افراطی تغذیه می‌شود.

تا زمانی که این ریشه‌های فلسفی و تمدنی پابرجا هستند، حتی با حذف فیزیکی یک فرد مانند اسپتین، این ساختار در اشکال دیگر و جزایر دیگر به بازتولید خود ادامه خواهد داد.

بحث فقه‌مونی‌ایمپراتوری آمریکا یکی از جدی‌ترین مباحث در رشته روابط بین‌الملل و علوم سیاسی امروز است. مواضع رهبر انقلاب درباره این افول، با تحلیل‌های بسیاری از استراتژیست‌های جهانی (حتی در داخل خود آمریکا مانند فرید تزک‌ریا، ریچارد هاس و دانشمندان واقع‌گرا) همیشگی‌اند، اما مهم‌ترند بخش این افول همان چیزی است که ماجرای اسپتین برجسته کرد، یعنی افول قدرت نرم و مرجعیت اخلاقی. رسوایی‌هایی مانند اسپتین، بحران‌های نژادی، سسرکوب اعتراضات دانشجویی و حمایت از جنایات جنگی در غزه، تصویر امریکا را در افکار عمومی جهان به شدت مخدوش کرده‌است. افول امریکا به معنای نابودی فیزیکی یک‌سبه آمریکا نیست، بلکه به معنای از دست رفتن توانایی این کشور در کنترل باطنزاع تحولات جهانی، حل بحران‌های داخلی و حفظ رهبری و مرجعیت تمدنی در سطح بین‌المللی است.

حجبر

معاون عملیات نیروی زمینی ارتش:

برای مقابله با هر گونه تحرک دشمن آماده‌ایم

معاون عملیات نیروی زمینی ارتش گفت: در حوزه پهپادی، پدافندی و موشکی ما آتکا بر توان داخلی و ایمان راسخ کارکنان، آمادگی کامل برای انجام وظایف در برابر هر گونه تحرکات دشمن و دفاع از کشور وجود دارد.

امیر ستیپ سیروس امان‌اللهی، معاون عملیات نیروی زمینی ارتش در گفت‌وگو با ای‌رنا، درباره تحرکات آمادگمی این نیرو برای دفاع از کشور گفت: برابر ابلاغی از سوی ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده کل ارتش، در حال حاضر نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تمام سازوبرگ و توان و ظرفیت خود و مطابق طرح‌های از پیش تعیین شده برای دفاع از آب و خاک و اسلام عزیز و اجزای اواصر فرمانده کل قوا انجام‌شده در زمین‌ها و همچنین تجربیات حاصل از جنگ ۲۰روزه، موجب شده است آخرین سازماندهی نیروی زمینی در سطح مطلوبی قرار گیرد، و به گونه‌ای که در هر نقطه‌ای که تحرکی علیه کشور صورت گیرد، ارزیابی بسیار بالایی کسب شده‌است.

معاون عملیات نیروی زمینی ارتش تصریح کرد: کارکنان نیروی زمینی دوشادوش سایر نیروهای مسلح آماده‌اند در کسری از زمان و با فرمان فرمانده در اختیار یگان‌ها قرار گرفته، آموزش‌های لازم را تکمیل کرده‌اند. این زمین و نیروهای مسلح متناسب با میدان رزم انجام شده‌است. این صورت گرفته و برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شده‌است تا با تکیه بر ایمان، مسلح در میسر دفاع از خاک میهن و خاک میهن از هیچ تلاشی فروگذار نکند. این مقام نظامی کشور تأکید کرد: در برابر توطئه‌ها و نقشه‌های استکبار جهانی که به‌صورت تمام‌عقد وارد کارزار شده‌است، ایستادگی خواهیم کرد و وظیفه ذاتی خود را انجام خواهیم داد.